

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra obchodu a financí

Teze bakalářské práce

Obchodování na peněžním trhu v České republice

Barbora Němečková

© 2015 ČZU v Praze

Souhrn

Tato bakalářská práce je zaměřena na obchodování na peněžním trhu v České republice. Ve své teoretické části se tato práce v první kapitole zabývá členěním finančního trhu, jaké jsou zde možnosti investování, a dále objasňuje úrokovou sazbu. V kapitole druhé je objasnění peněžního trhu a jeho členění, fondy peněžního trhu a jaké nástroje jsou pro obchodování na peněžním trhu používány. Ve vlastní praktické části jsou pak porovnány sazby na trhu mezibankovních depozit, repo operace a jejich obraty.

Klíčová slova

Peněžní trh, kapitálový trh, úroková míra, obchodní banka, devizový trh, facility, cenné papíry, mezibankovní depozita, repo operace

Cíl práce a metodika

Cílem literární rešerše bude charakteristika peněžního trhu v České republice a operací, které spadají do tohoto segmentu finančního trhu, dále pak popis a členění finančního trhu samotného. Cílem vlastní praktické části bude, na základě získaných podkladových dat, porovnání vývoje obchodování vybraných segmentů peněžního trhu. Pro toto porovnání budou vybrány repo operace a sazby PRIBOR a PRIBID na trhu mezibankovních depozit, konkrétní porovnání bude prováděno ve vybraných letech.

Literární rešerše bude zpracována metodou komparace a kompilace poznatků z literatury a ostatních zdrojů. Všechny použité zdroje budou řádně citovány a uvedeny v seznamu literatury. Pro vlastní praktickou část budou využita podkladová data získaná zejména z internetových stránek České národní banky. Na základě těchto informací bude provedena vlastní komparace ukazatelů vybraných segmentů peněžního trhu. Metoda komparace, respektive srovnání je velmi často využívanou metodou, která slouží ke stanovení rozdílů nebo shod jednotlivých jevů. Srovnání lze využít jako nástroj měření, zjišťování a hodnocení dosažených ukazatelů. Je nutno zde brát zřetel na rychle se měnící ekonomické prostředí, které této metodě neposkytuje ideální podmínky. Na základě komparace lze vyvozovat závěry, ale nelze ji použít jako přímý důkaz.

Úvod

Tato bakalářská práce se zabývá tématem obchodování na peněžním trhu. Toto téma bylo vybráno i z důvodu, že má dosavadní praxe se vždy týkala oblasti bankovníctví. Jednalo se spíše jen o bankovníctví pro fyzické osoby, tudíž bylo spojeno s obchodními bankami, které mají přímý kontakt se zákazníky. Proto jsem se chtěla podívat hlouběji. Také i na to, jak se obchoduje na vyšší úrovni, třeba i mezi bankami samotnými. Bankovníctví je v dnešní době tématem aktuálním a často opomíjeným.

K této práci byly využity jak knižní materiály, tak i materiály z webových stránek. Pro vlastní praktickou část pak byla data čerpána výhradně z webových stránek České národní banky.

Teoretická část se bude věnovat tomu, co to je finanční trh, jak ho členíme, na jakých trzích se zde obchoduje a jak jsou tyto trhy regulovány. Dále pak především tím, co to je trh peněžní, který je předmětem této práce a také jakým způsobem se na něm obchoduje včetně toho, jaké nástroje jsou k tomu využívány.

Další část teoretické práce pojednává o peněžním trhu, jako takovém. Do segmentů, jež řadíme pod peněžní trh, spadají devizové trhy, kde dochází ke směně mezinárodních měn, na trhu mezibankovních depozit obchodují jednotlivé banky jen mezi sebou, automatické facility slouží k uložení nebo zapůjčení likvidity a repo operace jsou používány ke stabilizování krátkodobých úrokových sazeb na požadované úrovni. Mezi nástroje, používané na peněžním trhu, řadíme peníze, cenné papíry, finanční deriváty a krátkodobé pohledávky.

Trend obchodování na peněžním trhu je využíván zejména díky vysoké jistotě návratnosti původních investic a to většinou bez ztrát. Obchodovatelnost je zde realizována do jednoho roku, tudíž zde není výnosnost taková, jaká by mohla být na jiných trzích, je to také z důvodu, že v kratší době je procentuální výnosnost nižší. Obecně platí pravidlo, že čím delší je doba splatnosti, tím větší je míra výnosnosti. Problémem samotné obchodovatelnosti na peněžním trhu se zabývá praktická část této bakalářské práce.

Vlastní praktická část je tedy zaměřena na porovnání vývoje dvou vybraných segmentů peněžního trhu. Bude zde zkoumán vývoj repo sazeb a obratu, který byl v tomto segmentu ve vybraných letech. Dále pak vývoj na trhu mezibankovních depozit, tj. sazeb PRIBOR a PRIBID. Předmětem porovnání jednotlivých sazeb je vývoj sazeb v minulosti a současné době.

Závěr

Investování se v dnešní době stále častěji stává důležitou součástí našeho života. S neustálým zadlužováním celosvětových ekonomik i kvůli měnícím se důchodovým systémům se stává všeobecná finanční gramotnost nezbytností i pro obyčejné lidi, kteří o těchto pojmech a možnostech neměli dříve ani ponětí. Díky rostoucí znalosti finančních trhů, což zahrnuje i trh peněžní a obchodování na něm, lze zlepšovat finanční situace jednotlivých subjektů i lidí.

V této práci tedy byly nejdříve charakterizovány finanční trhy a jejich členění. Co všechno obnáší investování a na jaké faktory se musí brát ohledy. Dále byl detailněji objasněn trh peněžní a možnosti obchodování, které zde jsou.

Z těchto charakteristik vycházela vlastní praktická část, ve které bylo záměrem porovnání vývoje vybraných sazeb, s kterými se obchoduje na peněžním trhu.

Předmětem prvního porovnání byly repo sazby a jejich obrat na peněžním trhu. Co se týká obratu na peněžním trhu, tak bylo zjištěno, že ve vybraných letech byl nejvyšší obrat v roce 2011 a podle toho, k jakému došlo poklesu po 3 letech lze usuzovat, že i nadále bude mít obrat na peněžním trhu klesající tendenci. Pokles zde byl skoro o dvě třetiny, a u nerezidentů došlo v roce 2014 k poklesu zájmu o repo operace až na minimum. Pokud nedojde k výrazné změně na našich trzích, tak do budoucna nelze očekávat, že by se obchodovatelnost zvyšovala. Prognózy do budoucna tedy nedávají velké naděje nárůstu repo operací.

Když se podíváme na vývoj repo sazeb, i u nich je znatelný pokles. V roce 2008 došlo zřejmě v důsledku ekonomické krize k prudkému nárůstu a ještě během téhož roku se situace otočila a výše repo sazeb se dala na ústup a ještě v ten samý rok došlo k poklesu o více než 1 %. Postupně pak docházelo k dalšímu poklesu až do konce roku 2012, kdy se pokles zastavil na 0,05 %. Do budoucna lze usuzovat, že v důsledku aktuální ekonomické situace bude i nadále pokračovat stagnace repo sazby, která trvá již od roku 2012 a minimálně po dobu dalších několika let by se situace neměla výrazně lišit od stávající. Pokud by i přesto došlo k nárůstu, nelze předpokládat, že by tento nárůst byl nějak výrazný.

Dále jsem porovnávala vývoje sazeb na trhu mezibankovních depozit, konkrétněji vývoje sazeb pro mezibankovní transakce sazby PRIBOR a PRIBID. U obou těchto sazeb je zřejmý několikanásobný pokles v jednotlivých letech, kdy došlo k porovnání. U sazby PRIBID i PRIBOR lze do budoucna očekávat pokles, zejména u sazeb s delším trváním.

Celkově lze tedy říci, že vzhledem k ekonomické krizi, která propukla v roce 2008, je obchodovatelnost na peněžním trhu na ústupu. Z porovnání je viditelné, že po propuknutí krize byl sice prudký nárůst napříč všemi segmenty peněžního trhu, poté naopak došlo k poklesu, který trval několik let a dospěl až k dnešnímu minimu. Na druhou stranu, je obchodovatelnost na peněžním trhu díky minimální rizikovosti vhodnou alternativou při rozhodování o krátkodobých investicích. Z tohoto důvodu nelze vyvozovat ani očekávat, že by do budoucna peněžní trhy zcela zmizeli a jejich obliba zcela ustoupila.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

JEŽEK, Tomáš. *Peníze a trh*. 1.vyd. Praha: Portál, 148 s. ISBN 80-717-8685-3.

Průvodce kapitálovým trhem: pro střední a vysoké školy. 1. vyd. Praha: Fortuna, 158 s. ISBN 80-716-8883-5.

REVENDA, Zbyněk. *Centrální bankovníctví*. 3., aktualiz. vyd. Praha: Management Press, 2011, 558 s. ISBN 978-80-7261-230-7.

REVENDA, Zbyněk. *Peněžní ekonomie a bankovníctví*. 4. vyd. Praha: Management Press, 2005, 627 s. ISBN 80-726-1132-1.

ROSE, Peter S. *Peněžní a kapitálové trhy: Finanční systém ve stále globálnější ekonomice*. Praha: VICTORIA PUBLISHING, a.s., 1994, 1014 s. ISBN 80-856-0552-X.

RUSMICOVÁ, Lada. *Makroekonomie: základní kurs*. Vyd. 1. Praha: H, 211 s. ISBN 80-854-6733-X.

ŠENKÝŘOVÁ, Bohuslava a kol., *Bankovníctví*. Vysoká škola bankovní a správní, o. p. s., 2010, 256 s. ISBN 978-80-7408-029-6.

Základy bankovníctví. Překl. z angl. Price Waterhouse 1994. 1.vyd. Praha: Management Press, 195 s. ISBN 80-859-4302-6.

Internetové zdroje

Česká národní banka [online]. 2003 - 2015 [cit. 2015-03-03]. Dostupné z: <http://www.cnb.cz>